

ANUL XXXI
16
(1353)
Sâmbătă
16 aprilie
1988
8 pagini
4 lei

Proletari din toate țările, uniți-vă!



Lucefărul

Săptămânal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

DIALOGUL LA NIVEL ÎNALT

despre ceea ce înseamnă dialogul la nivel înalt, cit de necesar și în ce oare a vastei problematici politice internaționale se desfășoară el, și mai ales cât de important este în condițiile lumii actuale și care sînt scopurile pe care le slujește ne-o spune însuși acest nou itinerar al prezidenției României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vizita pe care o întreprinde, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări ale continentului asiatic și în Australia. Se confirmă în datele lor esențiale virtuțile acestui dialog și se relevă cu fiecare prilej posibilitățile noi de abordare a realității vieții internaționale precum și modalitățile noi de extindere a colaborării în multiple domenii și pe multiple planuri ale existenței politice, economice, tehnicoștiințifice, în folos reciproc și în deplină respect față de principiile independenței și suveranității. Se identifică totodată mobilul și soluții noi care să contribuie la încetăținarea în viață și conștiința lumii de azi, a spiritului păcii, a umanității care, în esența sa politică și morală, are și un puternic temel al solidarității, al conlucrării pentru cauza progresului și civilizației, a unei noi ordini economice mondiale și a unui nou tip de relații care să conducă la democratizarea vieții internaționale.

mi contemporane, constituie, așa cum se apreciază și în comunicatul dat publicității, o expresie a hotărârii comune de a dezvolta în continuare relațiile dintre cele două țări și popoare, precum și raporturile cu toate statele, pe baza principiilor depline egalități în drepturi, a respectului independenței și suveranității naționale, neamstecului în treburile interne, cooperării și avantajului reciproc.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Australia, prima vizită a unui șef de stat român în această țară, se bucură de un ecou deosebit. Ea se constituie, așa cum s-a subliniat, într-un eveniment de mare însemnătate în cronica relațiilor dintre cele două țări, constituind în același timp o nouă și elocventă expresie a politicii externe a țării noastre, de largă deschidere și colaborare, a dorinței României de a stabili și dezvolta legături trinitice de prietenie și conlucrare cu toate statele lumii. Ne aflăm pentru prima dată în Australia — declara prezidențele Nicolae Ceaușescu — și am venit aici cu dorința de a da noi dimensiuni relațiilor dintre țările noastre. Sintem bucuroși să constatăm că, în ultimii ani, acestea au înregistrat un curs pozitiv, ca urmare a înțelgerii la care am ajuns, a intensificării schimburilor de delegații. Tactica aceasta a dus la mai buna cunoaștere reciprocă, la extinderea raporturilor bilaterale în diferite domenii de interes comun.

Se relevă toate aceste virtuți ale dialogului politic la nivel înalt și de această dată, ele fiind argumentul practic, ca și principalul, al unor demersuri cu mult mai largi și cu o mare frecvență în timp pe care prezidențele României le întreprinde în lumea contemporană, pentru prezentul și viitorul acestui lumii. Vizita în Indonezia s-a desfășurat sub bune auspicii și lărgeste considerabil aria posibilităților de extindere a relațiilor pe multiple planuri, în acel consens pe care îl cer realitățile de azi și îl propun, neindoielnic, realitățile de mine. Acest nou moment în cronica relațiilor româno-indoneziane este în măsură să ridice pe noi trepte conlucrarea multilaterală și să aprofundeze raporturile staționare de-a lungul anilor. Întîlnirile care au avut loc, discuțiile purtate și înțelgerile asupra cărora s-a convenit, primirea călduroasă, prietenească, manifestările de stimă și prețuire față de gîndirea și activitatea prezidențului României, personalitate proeminentă a lu-

Lucefărul



Noul itinerar de pace, prietenie și conlucrare internațională — vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Australia.

În lumea cărții

nu mai fusesem de multă vreme la Baia Mare. Și cînd zic așa, de multă vreme, recunosc de la bun început un adevăr, însă numai pe jumătate, pentru că într-o sintagmă ca asta pot încăpea cu ușurință, cu generozitate, săptămîni, luni sau ani. O las așa cum este, totuși, fără nici o determinare mai precisă, și nu știu nici eu din ce motiv o fac. Cel mai la îndemînă ar fi oricum acela că, la o societate mai severă, așa băga de seamă că vremea n-a fost în nici un caz multă, ci prea multă; o vreme care n-a trecut inofensiv, în chip abstract, pe deasupra tuturor, ci în primul rînd peste mine. O las deci așa cum este, dintr-un motiv oarecare, pentru că și așa, fără determinări precise, expresia este suficientă ca să-mi trădeze curiozitatea, și nerăbdarea, și înfrigurarea de a mă reîntîlni cu Baia Mare. Cu orașul, cu împrejurimile, cu oamenii lui. Pentru asemenea întîlniri, periodice reînnoite, orice prilej, oricînd, este binevenit. Un prilej ca acela de curînd oferit, odată cu deschiderea, în prima zi din aprilie, a Lunii cărții în întreprinderi și instituții, mi se părea de două ori bine-venit.

Întîlnirea cu orașul îmi produce și cea dintîi surpriză. Întru parca într-un oraș cu desăvîrșire necunoscut. Mă plimb pe străzi pe care parcă n-am mai călătuit nicodată. Și nu vorbesc, firesc, despre noile lui artiere, despre străzi și bulevarde croite peste ulițele de altădată, ar fi prea comună imaginea și prea banal adevărul. Încă de la aeroport avusesem impresia că pînă și clădirea lui era cu totul alta, deși era evident aceeași. Iar ceva mai tîrziu, cînd aveam să mă opresc, într-o supermărcă, de cînd lumea, de cînd e Maramureșul vatră strămosească și de cînd am primit-o noi moștenire de la strămoși. Or, eu mărturisesc, e drept, că nu mai fusesem de mult la Baia Mare — dar chiar de atîta vreme să nu mai fi trecut? După controlul la urmasul unuia, iar acestuia i s-a adăugat apoi unul și mai nou, prin acela era normal să nu fi trecut aproape deloc. Nici un oraș din țară nu rămîne la treapta pe care l-ai cunoscut cîndva și, cu toate că plecăm mereu dintr-un loc într-altul, ele continuă să se dezvolte, în urma și în absența noastră. Este firesc, așadar, ca, înconjurat în cercuri concentrice de cartiere și edificii noi, pînă și parcul vechi al unui oraș străvechi să (și se pară) necunoscut, mai cu seamă după ce ai lipsit atîta vreme.

Paradoxurile aveau să mă urmărească totuși și mai departe, cu sîrguință, cu tenacitate. Într-un oraș aproape străin, oamenii, locuitorii lui, mi se păreau de-a dreptul familiari. Aceiași, neschimbați adică, de pe vremea cînd eu însumi mă nămuram între ei. Ca și atunci, locuitorii municipiului își văd în continuare de drumuri, de treburi, de viață, fără să bage pur și simplu de seamă că zilele trec una după alta, pe lingă ei; n-au timp să remarcă și asta. Așa că rămîn în permanență neschimbați, într-o tinerețe fără bătrînețe care le păstrează nestîrbîta puterea de regenerare. Cu și Turbulența, de cînd e Maramureșul vatră strămosească și de cînd am primit-o noi moștenire de la strămoși. Or, eu mărturisesc, e drept, că nu mai fusesem de mult la Baia Mare — dar chiar de atîta vreme să nu mai fi trecut? După controlul la urmasul unuia, iar acestuia i s-a adăugat apoi unul și mai nou, prin acela era normal să nu fi trecut aproape deloc. Nici un oraș din țară nu rămîne la treapta pe care l-ai cunoscut cîndva și, cu toate că plecăm mereu dintr-un loc într-altul, ele continuă să se dezvolte, în urma și în absența noastră. Este firesc, așadar, ca, înconjurat în cercuri concentrice de cartiere și edificii noi, pînă și parcul vechi al unui oraș străvechi să (și se pară) necunoscut, mai cu seamă după ce ai lipsit atîta vreme.

Mă întîlnesc însă și cu vreo doi prieteni, cunoscuți din anii aceia, care aflaseră de soseala mea și mă călătuit, să se revădăm, de cealaltă parte a țării, într-o zi de primăvară. Părul alb nu mi se mai par tot așa ca pe vremuri. Părul alb nu e izvorit pe la temple, crețurile li s-au îngrămădit în jurul ochilor, ceea ce înseamnă

Dumitru Matală

Continuare în pag. a 2-a

Triumful construcției

Prin anii 1961-1969, cunoscutul scriitor Paul Anghel pornea la drum cu proiecte vaste, care — prin natura lor — cereau o înzestrare aparte, reactualizînd ipostaza tipului autohton de scriitor poligraf. În afară de reportaje, Paul Anghel va arăta disponibilități remarcabile pentru lezarea, proză, istorie și critică literară, însemnare de călătorie, publicistică. Peste toate însă, două proiecte îndrăznețe erau menite să atragă atenția, cel dintîi mărturisit public fiind scrierea unei istorii a literaturii române, dintr-o perspectivă nouă, deosebit de promițătoare. Realizat parțial și încă nevalorificat editorial, proiectul a riscat — cel puțin pînă azi — să rămînă doar o promisiune. Ținînd însă cont de puterea de muncă a scriitorului și de curiozitatea intelectuală deosebită, pariu nu ni se pare a fi pierdut. Timpul, Paul Anghel a săvîrșit marea descoperire a vieții sale — Războiul de Independență — și, astfel, a început să se-nfirpe această singulară construcție românească, ciclul Zăpezile de-aem un veac. Ce n-a aflăm în fața unei experiențe literare neobișnuite, o atestă și controversele iscate pe parcursul apariției celor două volume, cele avem pînă azi. Să le reamintim: *Lesirea din Iarnă* (I, 1981), *Fluviu* (II, 1980), *Te Deum la Grivița* (III, 1978), *Noroaiele* (IV, 1982), *Scrisoare de la Rahova* (V, 1977), *Noaptea oiană* (VI, 1979), *Zăpezile* (VII, 1984), *Cutremurul* (VIII, 1986), *Intoarerea morților* (IX, 1987), iar în pregătire *Lesirea la mare* (X).

Prin forța impresionantă, majoritatea comentatorilor au judecat „romanele” fără putina unei lecturi integratoare, fie și pentru faptul că ordinea aparițiilor cronologice n-a corespuns cu aceea impusă de „ciclu”. Așadar, în ce ne privește, pornim cu un mic avantaj, printr-o lectură înaintea unui mare referend, indiferent dacă ni se pare sau nu probantă alăturarea de Tolstoi, căci autorul român, dincolo de posibila investigare comparativă, trăiește din rădăcinii proprii. Altminteri, chiar ne-am temut că Paul Anghel ar putea să semene cu Tolstoi. Nu seamănă. În consecință, nu vedem de ce numele scriitorului rus n-ar putea fi invocată Paul Anghel e un scriitor român din secolul al XX-lea înzestrat cu o pătimă de adevăr războianesc pe care și-o exercită asupra unui material istoric încă puțin „descurcat” și pătruns de conștiința marelui public, ca să nu mai vorbim de conștiința universală. De aceea, el a descoperit

vorba de un singur roman, de proporții uriașe, ca și în cazul lui Proust, de pildă. Se pare că acest fapt a favorizat multe dintre obiectele ce i s-au putut face pînă astăzi opere. Desigur, o bună parte dintre ele au putut fi prezăvute de Paul Anghel însuși cînd — să zicem — a hotărît să nu țină seama de ordinea volumelor în cronologia aparițiilor. În mod inevitabil, critica de care s-a bucurat „ciclu”, a trebuit să fie fragmentaristă și provizorie, într-un grad mai pronunțat decît o face, în mod obișnuit, critica de întîmpinare. Și ținînd cont că opera încă nu-i încheiată, regimul evaluării încă rămîne în provizorat. (Observația s-a mai făcut, v. Artur Silvestru). E ușor de constatat, bunăoară, că pasajele cutare și cutare n-au consistență, că romanul e prea lung, că unele personaje nu conving etc. Critica fragmentelor însă dezinformează cititorul și nu dă seamă de arhitectonica ansamblului, singura în măsură să decida asupra substanței a construcției lui Paul Anghel. Ne grăbim a preciza că nu e vorba de o inegalitate valorică între volumele cărții. Altfelva e la mijloc. Paul Anghel face parte din categoria autorilor de cursă lungă. Capitolele, luate singure, ba chiar și volumele, ca să-l parafrazăm pe G. Călinescu, referindu-se la *Răsăritul*, pot fi „incolor”, însă, acționînd sinergic asupra cititorului, abia atunci se dezvăluie dislocările masive, turbionare ale unor lumi care se prăbușesc pentru a face ca altele să renască după continentalul cutremur. Și, din această clipă, ne aflăm înaintea unui mare referend, indiferent dacă ni se pare sau nu probantă alăturarea de Tolstoi, căci autorul român, dincolo de posibila investigare comparativă, trăiește din rădăcinii proprii. Altminteri, chiar ne-am temut că Paul Anghel ar putea să semene cu Tolstoi. Nu seamănă. În consecință, nu vedem de ce numele scriitorului rus n-ar putea fi invocată Paul Anghel e un scriitor român din secolul al XX-lea înzestrat cu o pătimă de adevăr războianesc pe care și-o exercită asupra unui material istoric încă puțin „descurcat” și pătruns de conștiința marelui public, ca să nu mai vorbim de conștiința universală. De aceea, el a descoperit

În pagina a 3-a
"LUCEFĂRUL" — 30
● Perpersicius — inedit ● „După treizeci de ani privesc înapoi cu tandrețe”... ● Petru Vintilă — confesiune literară.

Publicistică și implicare

gazetăria înseamnă implicare și actualitate. Trăsătura cea mai de seamă a unei publicistici care a intrat în mintea cititorilor săi este legată de promitîndu-se că se oprește asupra problemelor zilei și de justetea abordării lor. A fi în gazetărie înseamnă a lucra în prima linie, a lua contactul dintre primii cu problemele importante ale zilei și a participa în rîndul întîli la încercările de soluționare. Istoria presei noastre numără multe nume de mari publicisti și de ziaristi iluștri. Publicațiile partidului au constituit o linie directoare în perioada interbelică. Această tradiție a continuat după război cu un grad sporit de răspundere față de cititor, față de misiunea de redactor. Multii scriitori au făcut și gazetărie, mulți și-au tipărit cea mai bună parte a operii lor în paginile unor ziare sau reviste. Publicațiile literare românești de după război au devenit și ele un vehicul al adevărului, al noului din societatea românească, al ideii revoluționare care era a timpului, socialismul. Ele au contribuit hotărît la o înțelegere fermă a literaturii către realitățile țării, către o optică plină de adevăr în tratarea lor, ele au îndreptat ochiul scriitorului și al cititorului către izvoarele de creație ale societății românești, promovînd ele însele creația lor. *Viața românească*, *Contemporanul*, *Gazeta literară*, de pildă, ilustrează această implicare definitorie a publicisticii noastre postbelice. Apărută cu primul număr al său la 15 iulie 1958, revista *Lucefărul* s-a adăugat și ea acestui front de atitudine, de idei, de creație, a spiritului cu mai multe voci și mai multe talente miscarea noastră literară postbelică. Erau vremuri înainte de război cînd revistele literare apăreau ca ciupercile, dar dispăreau la fel de

Apărută cu primul număr al său la 15 iulie 1958, revista *Lucefărul* s-a adăugat și ea acestui front de atitudine, de idei, de creație, a spiritului cu mai multe voci și mai multe talente miscarea noastră literară postbelică. Erau vremuri înainte de război cînd revistele literare apăreau ca ciupercile, dar dispăreau la fel de

M. Ardeleanu
Continuare în pag. a 3-a

PREZENȚA TINĂRULUI SCRITOR Desen după natură

Un remarcabil poet, Titus Vișeu, ne propune acum o carte de publicistică, a doua de acest fel. Foarte tipică, dealtminteri, merităm să discutăm mai întîi noțiunea. Există o accepțiune a termenului care vede în „publicistică” nivelul nepretențios al literaturii beletristice. După altă opinie, ar fi vorba despre nivelul superior al jurnalismului. Astfel, posedînd un statut hibrid, publicistica a înghițit tipuri foarte diverse de texte unite numai prin efortul lor de a portretiza cotidianul, de a-l comunica folosind mijloacele artistice. Cotidianul reprezintă, totuși, un fenomen narativ, iar publicistica e un gen emanațional descriptiv; ca atare, frecvent, vom avea o succesiune de descrieri. Metoda preferată a publicistului, strategia sa clasică, rămîne — deci — călătoria. Este exact ceea ce ne propune Titus Vișeu în noul său volum: o generoasă și neobișnuită călătorie. Care ajunge de fapt un mod de a cunoaște ori de a re-cunoaște: „nu numai drumul, ca dimensiune a deplasării, poate însemna astăzi călătorie. Am încercat adesea să dovedesc că se poate călători și printr-un ziar sau printr-o filă de carte.” (pag. 7). Maestrul insotitor al autorului, virgulii sau (dacă pot spune așa), rămîne pretutindeni Geo Bogza. Cel puțin, asta ni se mărturisesc. Tulburător sunet al cornului eminescian, melodia care subliniază și întovărășeste călătoria, a fost la origine, o mitică reliefare boziană, după cum mitică (în sens de „exemplară”) devine aici orice faptă a celui care a zămislit „Cartea Orlului.”

Radu Comănescu
Continuare în pag. a 6-a

Viața manuscriselor

manuscrisul eminescian 2261 de la Biblioteca Academiei R. S. România cuprinde cîteva dintre cele mai reprezentative creații ale marelui nostru poet. Între filele 1 și 100 sînt legate trei cîiete cu poezii. Se începe cu *Gemenii* („O candelă subțire sub bolta cea înaltă / Lumina peste regii cei dacia la o laltă...”) La fila 40 apare o insirare de nume ale domniilor din Moldova, apoi din nou versuri, ca pe fila 90, în mod surprinzător, să fie caligrafiat, cu caractere gotice, de două ori în creion și o dată cu cerneală neagră, numele „Karl Marx”. La fila 102 începe prima variantă a *Serisorii I* („De ce pana mea rămîne în cerneală mă întreb...”), iar la fila 112 *Mai am un singur dor* care continuă cu variante. La 145 începe *Glossa*, ca între 148—180 să apară însemnări aproape ilizibile, dovadă tulburătoare ale minții și sensului umate însă de *Legenda Lucefărului* (fila 198—218). Manuscrisul se încheie cu un caiet care cuprinde poezii dintre cele mai cunoscute (*Doina*, *Pe lingă plopii fără soț*, *Și dacă ranuri...*) dar și obișnuitele însemnări ilizibile. Între acestea, la filele 114, 185, 186 și 187 apare cite o însemnare scrisă în limba germană. Cea de pe fila 114 este intercalată între două poezii, cu care nu are nici o legătură. Grafia este frumoasă și are o singură ștersătură. Fiind vorba de o însemnare fragmentară, este greu de stabilit, numai după grafie, dacă ea îi aparține lui Eminescu sau a fost reproducă, parțial sau total, din vreo lucrare de morală, de psihologie sau de alt gen. Ea sună astfel în traducere românească: **Insușirile bune sînt prin esență lor negative,**

EMINESCIANA

fiind echivalente cu atrofierea celor rele. A transpune lucrul într-o imagine ar fi ca și cînd am numi o birbă bună, iar vederea rea. Tot așa, și o viață cumpătată, deci o bună însușire, este desigur numai o atrofiere parțială a organelor, iar păstrarea măsurii depinde tot de vîrstă. „Țineretea n-are nici o virtute” se spune toamai fiindcă toate organele sînt încă proaspete, iar devenirea virtuoză este mai degrabă doar o tocare a sistemului nervos, înensibilii din naștere sînt desigur virtuozii de la natură. După conținut, fragmentul pare reprodus dintr-un autor cu concepții organiciste asupra moralei. Termenul „virtute” are atît în latină (*Virtus*), cît și în germană (*Tugend*) și semnificația de forță, putere sau energie, inițial chiar corporală, ceea ce nu corespunde atrofierii organelor”. Se pare că, în acest context, „virtute”, avea mai degrabă sensul de „abstinență”, de reținere de la exercitarea normală a funcțiilor organice, ceea ce nu corespunde noțiunii invocate. Însemnarea de pe fila 195, intitulată „Ce scriu azi?”, menționează trei nume: Wundt, Maye. Alexandru Surdu
Continuare în pag. a 6-a

ATITUDINI

Responsabilitatea scrisului

„Cine va pătrunde în hătîsul acestuia? / Cine va stringe carnea în jurul venei gilgitoare?” se întrebă Ion Iovan într-un foarte ciudat — prin exactitate autentică — „Poem din adolescență” asezat, probabil în drept fals motto, la începutul romanului *Impromptu*. Certamente, autorul are dreptate atunci cînd își pune aceste întrebări. Nu tînem minte să mai fi citit cîndva o carte asemănătoare care să dea la lectură o atît de puternică și persistentă senzație de hătîs și supraîncălzire, de proximitate și inutilitate clovernică. Lucru sugestiv, s-au incurcat în acest grauit hătîs chiar și criticii sau eseiștii predispuși în a ana-

liza frecvent experimentalismul actual, majoritatea dezarmînd însă, în acest caz, ca sub acțiunea unui narcotic cu acțiune rapidă. „O impresie curioasă — scria Eugen Simion în finalul unei cronici de întîmpinare — am la lectura cărții: pretuiesc abilitatea epică, dar nu pot să suprîm în mine tristetea că în acest joc inteligent, indivizii (inclusiv autorul, naratorul) nu rămîn decît simple și goale ființe gramaticale.” Deci, un mod evaziv, protocolar, politicos, de negare a valorii romanului. Tot domnia sa ne

Adrian Dafir
Continuare în pag. a 2-a

„DUPĂ TREIZECI DE ANI PRIVESC ÎNAPOI CU TANDREȚE...”

PETRU VINTILĂ, CONFESIUNE LITERARĂ



La Tudor Argezi, pentru un interviu

Petru Vintilă înseamnă peste patruzeci de ani de literatură posibilă. A început să scrie, pe vremea când, după război, mai puteau încă aburi ghesurilor suprarealismului, trecind în scurtă vreme după aceea la o publicistică militantă, la o proză realistă și angajată. Pe scara cronologică a operei lui se poate urmări mersul prozelor românești de după război, teme și tendințe caracterizante, pentru că Petru Vintilă a fost deschis tuturor chemărilor majore sociale și literare ale timpului. Dobrogea în marș, Ciobanul care și-a pierdut oile, Orașe fără arhive, Neptoiul lui Horea sînt titluri care indică dinamismul literarului pe care a scris-o și pe care o scrie. Cîne va face o antologie a nulei românești va afla în cărțile lui Petru Vintilă câteva piese ilustrative pentru proza românească posibilă. Pictor amator și volt naiv, Petru Vintilă își dublează activitatea literară cu o simpatie și valoroasă producție picturală de ecou. Așa cum a traversat toate etapele prozelor românești postbelice, Petru Vintilă a traversat și viața publicistică românească, fiind și unul din scriitorii cu vocație gazetărească, redactor de ziar, redactor de revistă, autor de folioane și de articole pe cele mai variate teme. Petru Vintilă face parte dintre cei care au alcătuit prima redacție a revistei „Lucaefărul”, adică dintre cei care acum treizeci de ani, pe 15 Iulie 1958, au luat în mînă primul număr al revistei, ud încă de tîs, bucurîndu-se de apariția lui. Petru Vintilă și-a vădit din experiență că gazetăria este o profesie, că a fi redactor este mai mult decât satisfacția unei titlaturii, că a face o revistă înseamnă muncă, multă, muncă disciplinată și curată, colectivă. Despre această experiență literară obținută în redacția „Lucaefărului” l-am invitat pe Petru Vintilă să vorbească în rîndurile de mai jos.

— Tema noastră de astăzi este revista „Lucaefărul”, la care ați lucrat o vreme. De cînd pînă cînd?

— De la apariție, pînă în 1964. De fapt, dinainte de apariție ei, fiindcă redacția, constituia îndată după ce „Înălțim scriitor” a încetat să mai apară, a lucrat „in gol” circa un an de zile, pregătînd noua revistă: machete, liste de colaboratori permanenți, titulari de rubrici. Veniam zilnic la redacție, în mansarda superbă clădită din B-dul Ana Ipătescu, participam la nesfîrșite sedințe, veneam cu idei, ne luptam pentru impunerea lor, combăteam entuziasmi și romantici ideile ce ni se impuneau neputiv. Mihaela Dragomir, negricios și cu buze cărnoase, conducea sedințele privindu-ne prin ochelarii săi cu ni șușu cite dioptrii, încadrată de rama de bașca, trecîndu-și cu un piepten degetele prin rumosul său păr negru. Exam de mult prieten cu el, îl iubeam pentru felul său inimitabil de a fi om, de o rară și prețioasă căldură sufletească, dar era pentru prima oară cînd lucram cu el în aceeași redacție și, bineînțeles, eram uimit și fericit să descopăr în el un perfect redactor-scriitor gata să accepte orice idee nouă, chiar dacă el singur din întreg colectivul nu părea convins de utilitatea ei.

Nu era o situație lipsită de tensiuni interioare, mai ales pentru că, desi sora dioptrii, redactorii lucram fără să vedem (vreo douăsprezece luni) primul număr apărut. Nu știu la ce nivel (adică și țiam) l proiectul de revistă încă mai stătea în aer, veneam cu idei, ne luptam pentru impunerea lor, combăteam entuziasmi și romantici ideile ce ni se impuneau neputiv. Mihaela Dragomir, negricios și cu buze cărnoase, conducea sedințele privindu-ne prin ochelarii săi cu ni șușu cite dioptrii, încadrată de rama de bașca, trecîndu-și cu un piepten degetele prin rumosul său păr negru. Exam de mult prieten cu el, îl iubeam pentru felul său inimitabil de a fi om, de o rară și prețioasă căldură sufletească, dar era pentru prima oară cînd lucram cu el în aceeași redacție și, bineînțeles, eram uimit și fericit să descopăr în el un perfect redactor-scriitor gata să accepte orice idee nouă, chiar dacă el singur din întreg colectivul nu părea convins de utilitatea ei.

Nu era o situație lipsită de tensiuni interioare, mai ales pentru că, desi sora dioptrii, redactorii lucram fără să vedem (vreo douăsprezece luni) primul număr apărut. Nu știu la ce nivel (adică și țiam) l proiectul de revistă încă mai stătea în aer, veneam cu idei, ne luptam pentru impunerea lor, combăteam entuziasmi și romantici ideile ce ni se impuneau neputiv. Mihaela Dragomir, negricios și cu buze cărnoase, conducea sedințele privindu-ne prin ochelarii săi cu ni șușu cite dioptrii, încadrată de rama de bașca, trecîndu-și cu un piepten degetele prin rumosul său păr negru. Exam de mult prieten cu el, îl iubeam pentru felul său inimitabil de a fi om, de o rară și prețioasă căldură sufletească, dar era pentru prima oară cînd lucram cu el în aceeași redacție și, bineînțeles, eram uimit și fericit să descopăr în el un perfect redactor-scriitor gata să accepte orice idee nouă, chiar dacă el singur din întreg colectivul nu părea convins de utilitatea ei.

— Ce însemna „Lucaefărul” înainte de a intra în redacție și după aceea?

— Întrebarea nu mi se strîvește decît pe jumătate. Am făcut parte din colectivul redacțional care a pregătît și lansat „Lucaefărul”. Înainte nu era nimic. După o vreme, Mihaela Dragomir a fost nevoit să părăsească postul de redactor-scriitor, post în care mi se pare că era destul de jenat tonat de alți băgători de seamă. A fost și perioada cea mai grea. A urma în sfîrșit, perioada lui Eugen Barbu. Dacă sub conducerea lui Mihaela Dragomir revista se menținea pe o linie oarecum academică și tradițională, Eugen Barbu (deși ca om foarte greu de suportat), aducea dinamismul tineresc de care revista avea într-adevăr nevoie. Trebuia abolit spiritul dogmatic al fostei Școli de literatură, trebuia infuzat sineg proaspăt, iar Eugen Barbu, cu spiritul său dinamic, deși nu totdeauna drept și mai ales puțin de inamicității pe care istoria nu le-a ratificat decît în parte, era omul chemat să realizeze un tip de revistă tinerescă, polemică, ambicioasă, originală și bătaioasă, gata să dea jos multe din statuetele pe soclu, dar și să ridice alte statuete. Cu Eugen Barbu nici n-am putut face purici mulți, încît am fost nevoit să demisionez în condiții întristătoare și descurajante pentru mine. Devenim un mic inderabil. În perioada lui Bănulescu am avut o aventură pe care merită să o povestesc.

Îl vizitarea la redacție s-a l propun publicarea unei povestiri. Îl oferam deci o colaborare solitară și înfrîntătoare și nu o rubrică de o lonceitate neprețiată. Mi-a răspuns politicos, dar ferm, că sînt... bătrîn și că revista era a tinerilor scriitori. I-am spus că voi publica totuși în „Lucaefărul”, ceea ce am și făcut, trimîndu-i povestirea cu poșta, folosînd numele și adresa

unei studente, vecină cu mine în fosta stradă a Crăitelor: Mihaela Bratu. Apoi am așteptat răspunsul la poșta redacției, răspuns care n-a înțirizat să vină, semnat de Fănuș Neagu. Era un răspuns telegrafic, plin de tandrețe promisiunii, însă primejdios: Fănuș o chema pe Mihaela Bratu la redacție, iar ea nu putea răspunde invitației, fiindcă Mihaela cea adevărată avea ochelari, o frunte bombată, haine bărbătești, era scundă de statură și urîtă loc. Povestirea a apărut și m-am dus la redacție, fericit și orgolios să-i pot mărturisii lui Bănulescu farsa ce i-o jucasem. Nu m-a crezut. A trebuit să o aduc pe Mihaela Bratu, să se legitimeze cu buletinul de identitate și să înțărăască senzaționala și colibrărească mea afirmație prin prezența ei simplă și de necesitat. Învin și convins, Bănulescu m-a invitat să colaborez la „Lucaefărul”, dar l-am refuzat multumit că tot ceea ce vroisem să fac realizasem prin voința și talentul meu. Nu eram un „bătrîn” ahtiat să hrăbească spațiul tipografic al scriitorilor tineri, dar nici nu vroiam să duc farsa mai departe, ascuns sub felurite pseudonime, fiindcă, sînt convins, aș fi putut debuta în perpetuitate în cîuda tuturor redactorilor șefi de reviste literare.

Din toată aventura asta n-a rămas decît un parfum nostalgic și... regretul că o singură dată l-am refuzat o întîlnire lui Fănuș Neagu. Și cu Bănulescu m-am împăcat, redvenînd prieten, fiindcă oameni sîntem: și cel care intră un an este redactor-șef și cel care o viață întreagă trăiește fără auroala unei astfel de înseeltoare magistratură.

— Ați susținut o rubrică de interviuri în „Lucaefărul”. Cîne a înțiriat-o? Ce se urmărea prin aceste interviuri?

— N-am susținut o singură rubrică. Eram cu o „femeie bună la toată”. Am inițiat rubrica de reportaj sub titlul generic „Cîntarea României”, am scris articole publicistice pe teme la zi, note polemice, chiar și la poșta redacției am scris de cîteva ori. Ideea ciclului de interviuri despre măiestria literară a fost a mea și primul interviu, solicitat lui Tudor Argezi, a apărut — mi se pare — chiar în ziua cînd marele poet, însoțit de Paraschiva și de Mitzura ne-a făcut o vizită în redacție. Îl vizitasem acasă, în frumoasa lui locuință de pe bulevardul Aviatorilor. Se cam codea să dea interviul, fiindcă interviurile nu se plătesc și îi aduce numai beție”, dar aranjasem cu grijă o discretă înregistrare pe bandă magnetică, aparatul fiind disimulat într-o cameră vecină. Venisem însoțit de un fotograf care adusesse într-o încăpătoare tasă de vînt numeroasele și sofisticatele sale ustensile. Între altele și un amenințător teleobiectiv. La vederea acestuia, Tudor Argezi a întrebă zîmbind: „ce vrei să faci cu mitalia de colo?”. Mastrul ezita încă să-i dea interviul, cerîndu-mi să nu înregistrez în flîmîndul meu carnet de reporter nici un cuvînt. Mă așezasem într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lîngă o măsuță cu cești de cafea, scrumieră și țigări. Observînd că luam totuși noțite, Argezi mi-a spus în stilul său paradoxal și inimitabil: „te rog să scrii cu urechea”. A fost să fie cel mai greu interviu din viața mea. L-am scris încercînd emoționat să redau cît mai exact atmosfera dialogului, iar atunci cînd, conform înțelegerii, l-am dus să vadă textul, Argezi l-a corectat cu acribia unui mare dascăl de literatură. A fost de fapt singurul interviu adevărat din seria inițiată atunci la „Lucaefărul”, fiindcă la toate celelalte am dat întrebările în scris și am publicat de fapt niște ample confesiuni. Au urmat Mihaela Benic, Zoltan Franyo, M. Sorbul, Victor Eftimiu, Ion Agărbiceanu, Otilia Cazimir, Eusebiu Camilar, Titus Popovici, Demostene Botez, M. Banuș, N-a apărut, din motive într-un fotoliu și proiectat de sprețea de plus, ascussem carnetul lîngă mine. Argezi era în fata mea, lî

Poeme de Ion Iuga

Martie

Vine pe vint cu ochii în muguri
cu mișcări picior
cu gheze zădărnice
umedă într-un oraș
cu fulgere în ferestre
cu tam-tamuri pe acoperișe de tablă

adună frunzele moarte-n oglindile ei
de veacuri ne spală de frig
când lunecăm ritualic prin noroace
chipurile devin spieretori
luminate

intră primăvara-n oraș
mai încăpătoare-n tramvaiele
pietile mai pline de lumină
când intră guralivă
fără buletin de oraș
și pune stăpânire pe oameni
și drumuri
pe somnul din arbori pe veghe

vine pe vint și arde în muguri
și tu ieși desculț în grădina
să-ți vezi gindul răsărind mai albastru

Tărîm de umbră

Pereții vineți umbli prin uzici
prăbușiți-i casa pe umbra mea subțire

singeră ingenuncheata amintire
gonind un deal pe riu
intr-un tărîm de chipuri, înrobite lumini

în ochii minții
arătările n-au stare
pe pale de vint pereții de un verde pur
ricoșează-n oglinzi
și în grădina cu doi arbori

semne înalte cerimile aprind
siluetele lor cu umbra pe riu

Primăvara

Cine-i de vină
câ pomii sunt ca picioarele cerșetorului
și caută sprijin în mizeria grădinii

acest adulterat noroi pelerin
lunecă peste grădini
cuvintele-i mute sunt începutul vieții
din anotimpul florilor

arborii — călugări în fața durerii
nu vor să rodească —

dar răsăr din noroi
ochi — petale singerate de sabie

Dimineața

Cu degete lungi dimineața-mi intră în vis
levesc-n pocale de cristal
cu niule de argint
lunecă jucăușă fără veșminte pe covor
trup-u-i de lumină invinge încăperea
păru-i ei cărare de aur de la pat la fereastră
impiedică lupii să fugă în crîng

imi deschide ochii
din veghe
dans de umbră sfîșiate
albindu-ne-n oglinzi

ea singură pentru pașii noștri a semănat
Infiorții spini
ni-s tălpile umede de rouă
și umezi sinii ei de petale

ea a venit dimineața din ceață
cu păcatele grădinii să mă întîmpine
la orele numai de ea știute

În Deșertul Gobi

Caut firul de iarbă
prin temerătoare oglinzi
intr-o pinză de paradis
femeia izgonită din îmbrățișare
mă întîmpină
oglinzile fugărite de neliniști
iute sub Munții Gobi
forma ei de femeie în seară
o fîntînă acolo

unde brățări de diamante se vind pe o cană
de apă
și e furtună de aur se dăruie pentru clipe
uitării

ochii ei pătrați
limpezec întineric
și mușcătura ei o rană prin care lunecă
lume de aștri

păienjenii de umbră aprinse
dansul ei pe jărătec
chemare



Elin Ami *)

Platoșă munții
pe umeri
și nomazii iurtei
ca păsările umblind după rouă de sete

cămașă de zale port
cînd coboară vulturii în inima mea
și-și caută cub în veșmintele mele
de călăreț neobosit

în stînga mea umblă cămila cu setea
în fața mea caii fără povară însoțindu-ne
viața mea mai la urmă luminată
de săgeata șoimului

frate cu munții de piatră
mongolul iese din izvor ceresc
în inimă de om călărește
prin Gura Vulturilor
cu steaguri nisipoase înfășurate pe tobe

*) Gura Vulturilor, în limba mongolă



Peisaj la sfîrșit

Pe trupul unui copil fără păcat
galoapează caii
civilii infometați în bătaia puștii

pe trupul unui copil fără păcat
mășăluiesc soldatii
ei nu simt plusul cald singerind peste cizme
pe trupul unui copil fără păcat
galoapează caii metalici

războinici mișcă șenilele împotmolite în
copilărie

Caii de la Kharakhorum

Copiii încalecă
disciplina nisipului învătă
călărind în jurul părinților
— patru stîlpi în patratul iubirii
broasca imensității —
pe coaja ei de timp călărește
scriu pe carapacea ei de milenii
le cresc aripi
cu aripa de liniște scriu pe sicrii de piatră

pe cai mărunți
ca umbrele noastre sub munți
copiii repetă biografia părinților
și învătă ziua cu jocul bărbăției
peste sabie cu două tăișuri
peste ziduri ruinate de abta pace

Oglinzi

larba secerată de ochii tăi
imprăpîite vind verde prin oraș
botezînd anotimpul

Umbra ta imi bate în fereastră
amintirea unei crengi
ieșită din înghet

Părul tău descarcă flăcări
în oglinzile străzii
prin ploaie — amintire —
silueta ta se scufundă în umbră

Ca o răzvrătire-l mina ta albă
cu unghiile roz adîncite-n obrazul florii —
umilă întimplare în desenul serii

Răstîgnită pe o floare de cîrș
ești numai umbra luminii —
seceră nopții trece pe-alături
fără urme

Cînd intri în grădini
urmele tale în pămîntul umed
înfloresc

— e liber? am auzit din spate vocea, și
n-am vrut să mă uit la el pînă
s-a așezat, iar Lavinia mi-a chicotit
la ureche: Paul Paul în silo
trebuie să fie un spectacol, iubite! Ai silul
pe tine?

— Dacă ne faciți onoarea să stați la masă cu
noi, am strigat speriat, nu ne mai spălăm de
rusine cît să creștă osajul asta!
O mulțime de furculițe au picat pe jos de mi-
rare în jurul nostru, iar inginerul sef, Paul Paul,
și-a scăpat-o și el pe cimentul cantinei — ca
să fie în ton cu lumea. Și cu asta cred că am
spus despre el cam totul — din punctul de ve-
dere al lumii. Adevărat adevărat e că Paul Paul
știa să se facă plăcut.
— Veniți cu noi după masă la strand? I-a
invitat Lavinia.
— Vine și el? m-a arătat Paul Paul cu fur-
culita.
— Dacă nu eram cu el, nici nu vă invităm!
s-a întors ea.

Paul Paul mi-a făcut complice cu ochiul:
— Atunci e-n regulă. Cu Mohor te simți în
siguranță, oriunde ai merge. Cine n-a auzit de
Nicolae Mohor? Ti-ai găsit apărător de nădejde
— și unde mai pui că nici nu se arată gelos!
Ciorba era mai nesărută decît glumele ingine-
rului sef, solmiță pe masă nu aveam, și-n cău-
tarea unei pe la mesele vecine mi-am dat seama
că puțin imi păsa ce goșosi îl vindea Paul Paul
îmbujoratei Lavinia în lipsa mea. Să fie chiar
adevărată bucata aia de pline mușcăgăi care
ne tineau loc de gelozie? m-am întregat deodată
îngrîștat. Chiar pot să iubesc pe cineva cum
o iubeam eu pe Lavinia fără să fii nici o pică-
tură gelos?!

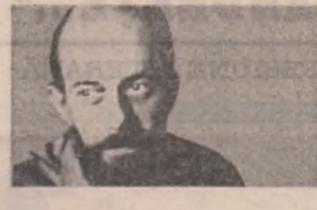
La vederea crîngului de sălci și pînă de pe
malul rîului, Lavinia m-a strîns deodată de
braț, și cred că involuntar. Mai hoinăriserăm
odinoară pe-aici și, rătăcindu-ne într-un rînd,
reveniserăm mereu la singurul reper pe care-l
evitaserăm cu candoare, întrebîndu-ne de ce
ne întoarceam, ca un făcut, la căpîta de fin. Apoi
ne răsărise în față, ridicîndu-se parca din lucrul
apei, crîngul necunoscut de sălci și am colindat
îndelung cărările cu pămîntul crăpat, neumbilat
demult, în căutarea unui loc unde să ne tragem
sufletul — pur și simplu să ne odihnim. Dar,
cercoetînd tufisurile, mi s-a părut ciudat că nu
ne privim în ochi: parc-am fi fost și noi niște
necunoscuți, ca și crîngul, și parca și popasul
acela, dorit, ar fi fost ceva rusinos — altă
stînjîntă privea împrejur Lavinia jucîndu-se
cu mînerul umbrelei. Ca să pricea mai tîrziu că
o stînjîntă lumina orbitoare a soarelui și lar-
ba unduitoră, fognind cumva omenesce, șoa-
pătele dojenitoare ale vîntului printre sălci, poate
și fîntînii dansînd în aerul parfumat — ca și
cînd îndărătul tuturor acestora s-ar fi aflat as-
cum și cineva la pîndă. Nu mai tin minte de ce
m-am răsucit brusc, poate volam s-o îndemn
mai departe, fără să observ buturugile, bătrîne
și groase, cu mișcările de jur-împrejur, cînd am
descoperit-o mirat pe Lavinia, întinsă pe covor
de mușchi, în olin soare, acoperindu-și nu-
mai obrazul cu mîna îndoită din cot: „Sint aici,
dragule, unde mă cauți?”

Pe-o buturugă îl zăcea rochia, iar pe cealaltă
— hainele mele fierbinți. Cînd a-nceput ploaia,
Lavinia a deschis surzînd umbrela deasupra
noastră, rezemîndu-i virful spîtelor de buturugi.
Iar mișcările acelea de sălci mureau de apă
și, desi ne-am zăritat în ele, păreau mișcătoare,
mătăsoase și foarte subțiri.

Paul Paul în silo nu era deloc „un spectacol”,
cum crezuse Lavinia, invitîndu-l la plajă cu
noi. Arăta că se poate de decent și normal,
ceea ce era o reușită la anii lui — știam că
avea cincizeci și ceva, dar se păstra într-o for-
mă pentru care 3-4 ar fi învidiat mulți grășni
dintre operatorii chimiști, incomparabil mai tî-
neri.

Ceva incredibil plutea însă printre noi, pe
deasupra nisipului pe care ne zîmțam tustrei,
aproape de apă, sub soarele verii: făceam plajă
cu șeful! Nu-ți venea să crezi că omul asta în
chiloti roși de baie, cu pielea albă abia leșită
din soare (ca o haină scoasă de la curățătore-
rie), cu părul mățoș, dar părut ațîmînd în
snoșcă dezordonată, este același cu autoritarul
și agitatul inginer sef — creierul și mina de
fier a combinatului! Pe vremea cînd Bătrînul
conducea lucrările pe santier, Paul Paul era ait
de tîner și neluat în seamă de nimeni, că nu-
mai gafele lui îl mai aduceau în față, din cînd

Dincolo de dosare



alex rudeanu

în cînd. De unde să știm că, pe atunci, cenușii
și modest, de-îl scoțea vorba din gură cu cle-
tele, el nu făcea decît să observe, în taină, strî-
nta Bătrînului de a fi ascultat și iubit de oricî-
ne? Și-acum, deodată, iată-l în pielea goală, la
plajă cu noi! Ce urmărea?

Ca și cum mi-ar fi auzit gîndul, Paul Paul imi
vorbi rar:
— Mohor Nicolae, cum facem să plece pentru
cîteva clipe femeile? As vrea să-mi storc silul.
Mă grăbesc la disceperat, și nu se cade să intru
pe poartă cu pantalonii uzi.
Lavinia a dispărut în tufisuri, iar Paul Paul,
jopînd ca un pui de găina de-o zi, imi dădu
repede niște sfaturi a căror bună credință o
garanta tocmal halul în care mi le dădea:
— Dacă ai de gînd să te-nori cu minunea
asta de fată, grăbește-te, să nu rămii de căru-
ță! Umblă destui amatori după ea...
— Știu că umblă, m-am încruntat. Și ce dacă?
— Nu mă bag în viața ta. Îți vorbesc ca un
frate, căpoelule, pentru că știu ce ești tu. Te
simți tu călare pe situație, dar, dacă mă gîndesc
bine, alții se cred și mai și.
M-am cocosit la el:
— În ce sens?

El însă se și îmbrăcase, acum își lega siretu-
rile, Lavinia se apropia nestiutoare ca o fecio-
ară, încercînd degeaba să-și ridice mai sus silul
cît timbrul postal, așa că se aruncă grăbit în-
vitația sau candidatura să ne fie și nas dacă



ne hotărîm — și, devenind larăși seful, ne pă-
răsi bătos și autoritar:

— Pe mine!

— Asta ce vrea să zică? rămase cu gura căs-
cată Lavinia.

— Poate ești tu mai bine, m-am răjicit la ea.
Tot atunci, soarele a intrat într-un nor, i-am
căutat marginea, părea însă un nor lung cît o
zi de vară, cît vrea toată, și-am regretat că
n-am să-i mai ofer multă vreme Laviniei onu-
rurile convenite unei soții de fațon. Cam așa-mi
rămăsese din vrea trecută amintirea trupului ei
subțire, sub soarele înspăimîntător de fierbinte,
strălucînd în reflexe de bronz, cînd obrazul uns
cu te-miri-ce alții de protecție aducea izbitor
cu o mască egipteană, iar eu, cu falconul în
mină, masindu-i pe-o parte și pe cealaltă ju-
mătățile de portocală, de cele mai multe ori
desoperite în pustietatea ocean, arătam ca un
credincios sclav.

Am rămas singuri pe plajă pînă s-a înserat.
Obisnuții cu alunecarea abia auzită a apei, le-
neși și indiferenți, auzeam în schimb liniștea
locului, tot mai adîncă, mereu mai apăsătoare
parcă din cauza zăpuselii. Cînd și cînd, spină-
rile argintii ale pestilor răsăreau din valuri, de
firul albiei, departe de mal, unde apa era mai
adîncă. Sălciile pietoase stăteau aplacate, ca
niște oameni care ar fi încercat cît de rece sau
caldă e apa, preferînd valurile printre degetele
înfrunzite, într-o altitudine de uitare și resem-
nare — cum mă cufundam și eu în gînduri,
neantent la ce-mi povestea Lavinia.

În oras era îmbulzeală și gălăgie, ne-am stre-
curat cu greu prin mulțime, ciocîndu-ne de
treacătorii care ne petreceau cu priviri dezapro-
batoare, socotîndu-ne alurții sau băuți, și liniș-
tea Bîrlugului ni s-a părut cu atît mai odihni-
toare. Am cinat pe-tineric, la Masa lui Lu-
cullus, pe balcon, să nu mă-ntreabăi de ce n-am
aprinș lumina, și Lavinia a scos din mîna ei
o sticlă de vin negru, ros, parfumat cu pelin
— din rezerva de „zile mari”. Sint sigur că n-a
turnat pe furis nici un fel de praf în pahare,
ca să justifice și-n felul asta numele Mesei lui
Lucullus, dar un nesătîmpăr ciudat ne-a ridicat
de la masă înainte de a isprăvi cîna — și știu
că nici farfuriile nu le-am strîns.

O grămadă de inși s-au dat de ceasul morții.
În vara aceea, să ne însoare. Cum apărea cite
unul, mă gîndeam dacă l-a trimis Paul Paul,
iar în cele din urmă am ajuns să-i întreb direct,
și Lavinia proceda la fel cu prietenele care o
sclăiau. Dar ceasul se strîngea tot mai strîns,
mai-mai să ne lase fără suflare, de parcă toată
Ceteatea și-ar fi propus să ne îmbalsămeze și să
ne-nfășoare, ca pe două mumi, în Certificatul
Roz — cum îl numea cu năduf Lavinia, evident

leri nu demult
mă zvîrcolesc din răsputeri în somnul celui
care ne visează trăirea
rostogolindu-mă către flutur păstrăv ied

acvili
atîc de desebindu-mă de toate la un loc
sint din ce în ce mai altcumva
pînă totuna
voi fi

Naștere

a fi pacea unei răstîngerii
cum numai întînsul numelor
fără nimic asemeni luminează dinăuntru

a simți mirosul de aripă proaspăt întînsă
sacrelor incantații din tuburile plantelor
dogoarea care coace pinea cotăji

a purta neprețuita sclîntire în această
rotire de gînduri și pași
energii pure să lumineze singura mătura
lucurilor

materie electricizată de mișcare în contopire
insuficientă șișiei
putîna ei de a deveni iubire năzuință sau
adevăr

această neasemuită pulsație de la un creier
la altul
nici sfîșiere nici dezbinare ci numai sfîntenie
înarpită

atîta ridicare în slavă ca o pilpîire
preschimbată în fulger
atîta vedere suitoare spre înalțuri
pentru ochii celor zămîșiiți în zbor

costin grigoraș

Eliberare

cu fiecare vers mă preschimb într-o pagină
albă

abia zîrînd cu latul vederii
cuvîntul care poate aprinde ruguri
înainte de a-l uita pe cel de netrecut
iluminînd cu oasele pielea cîmpiei
în urma cuiva nepriștor peste umăr
la o lungime de singe
la o avîrlitură de simbură
la o rotire de fruct

Gradarea stărilor

pentru că fluturile sau păstrăvul lucrîtor
asemeni iedului ori acvili
nu-și pun vreo întrebare privindu-mă
fiindcă pietrei care imi ia greutatea asupra
sa
nu i se naște nici o nedumerire înăuntru
și fiindcă numai și numai pentru mine
miine înseamnă curînd

În arenă

iată-le venind în umbra faptelor
proliferînd la cea mai neînsemnată închipuire

substantive cit cerul aidoma duhurilor leșite
din amflore
adjective orbitoare pronume spumegate
verbe de o cutremurătoare penetrație
interjecții pîndînd carotida

cerul se strînge cu iuțea gîndirii
un fulger aprinde cotropitoare simțiri
înțeleșuri gata să sfîșie frăgezimea memoriei
ca o iminentă incoltire dinspre hămesite
margini

iată-le cum vin hăituite din pădurile limbii
cuvinte însingerate cuvinte scoase din minți
și eu care trebuie să le imblînzesc deîndată
cu bicul omintirilor
șuierător prin suflet

teatru



Actorii «Livezii de vișini» TEATRUL NOTTARA

Cum aplică regizorul distanțarea
fîn lucrul cu actorii) și cum răspund
actorii indicațiilor regizorale (nu toc-
mai bine conturate și strunite) se
vede din jocul contradicțiilor al celor
ce intră și ies din scenă cu convin-
gereă că nimic nu se leagă cu nimic,
că nimeni nu vibrează cu nimeni, că
spectatorului nu i se comunică nimic
alșatant.

Ceea ce se întîmplă pe scenă se al-
tuează undeva la milloc, între mi-
marea jocului și trăirea jocului, între
luciditate și naturalism. Ranevskaia
Luciei Muresan are prea puțină so-
brietate și simțul demnității ei lezate
se face prea des vizibil. Altminteri, o
frumoașă fîntînă scenică, o îndelung
studiată prezență — absentă la tot ceea
ce se petrece în jurul ei, la tot ceea
ce îi arată sau îi comunică ceilalți.
Este rece, dar feminină, este fasci-
nantă, dar inconștientă frivolă a per-
sonajului e mereu corectată, parca, de
actrită, dînt-un sentiment de perfec-
tune, de moralitate. Cînd e condusă
cître sentimentalism, teatralitatea mo-
dalității o împinge pe Lucia Muresan
cître o interpretare pregnant arti-
sticală. Cădereă ei (din final) în imo-
bilitate teatrală o distanțează de in-
săși firea ei instabilă (Ranevskaia
neputînd să trăiască cu profunzime
valurile vieții). Gaev este, din primele
clipe, chinutului bufon al familiei de
care toți se împiedică, dar buferiile

e dinamică și alunecoasă prin jocul
Dianeii Lupescu.
Distribuirea lui Alexandru Repan în
Lopahin este o mare îndrăzneală. În-
făptuirea, alșatul puternic, siguranță de
sine contravin structurilor ingenunchea-
te a personajului obidit prin origini.
Aerul triumfal cu care Lopahin intră
în scenă (la început), permițîndu-și
să-l imite pe Gaev (prin sărutul du-
lapului), batiocorîndu-l, creează o im-
presie deformată asupra acestui per-
sonaj tolerat într-un asemenea uni-
vers. Lopahin nu este un impertinent,
cum putea fi Iasa: Cehov îl descrie
ca fiind un om cumsedec, un blajin.
Acceptarea simțămîntelor lui față
de Ranevskaia îl fac mai îndrăz-
net decît se simte Lopahin (chiar cu
stăpîn al livezii). Jocul lui cînd lu-
cid (face pe naivul, vorbind păpușii-
lor, face pe cabotinul, mîlmînd umi-
lînta, sulieratul trenului), cînd foarte
naturalist (plîns cu sușiturii în
pola „stăpînei”, tremură, își subțiază
vocea, tipă, altădată ride în bobote).
Faptul că publicul (de premieră) a
putut aplauda hohotele de plîns ale
actorului consacrat (ca într-un exerci-
țiu de testare actoricească la I.A.T.C.)
nu este, nicidcum, probant pentru
împlinirea personajului chehovian. Vo-
cea de stentor și statura impunătoare
au făcut din Lopahinul lui Repan un
stăpîn aprioric, fără ezitări și fără
urme de reticente. Jocul lui mult îl
face mai adevărat pe Lopahin, dar
prelungirea momentelor-cheie (apro-
pierea pînă la sărut de Ranevskaia și
mîngiereă — posibilă suzurmare a
Variet) anulează efectul scontat și
oricum adăuă personajului gînduri și
atitudinile ce nu-i apartin.
Ca spectacol de căuțări exhibițio-
niste, studentec. Livada de vișini ar
fi trecut, probabil, clasa.

Nicoleta Gherghel

film



Un film premiat

Recent furtul celui de al 9-lea Festi-
val internațional al filmului pentru
copii și tineret de la Tomar (Portu-
galia) a acordat un prestigios premiu
filmului **Unde ești, copilărie?**, reali-
zat de **Elisabeta Bostan**, scenariul
fiind semnat de fidela sa colaboratoa-
re, **Vasilica Istrate**. Acest premiu re-
prezintă o nouă recunoaștere interna-
țională de incununează o operă pro-
gramatic dedicată universului copilă-
riei, farmecului unei vîrste care
nicodată nu poate fi considerată o
„tără uitată”.

Cele patru episoade — **Năică și pes-
tisorul**, **Năică și barza**, **Năică și ve-
rerița** și **Năică la București**, conside-
rate pe drept cuvînt „bijuterii de au-
tentică puritate spirituală” surprind
primele experiențe ale copilăriei in-
teligent orchestrate în perspectiva
unui savuros comic de situație, cit și
prin raportarea, evident distanțată, și
în același timp sugerată cu vibrații
emoție, la cîteva nemuritoare motive
literare. Acestea au transparenta și
forța de sugestie a sursei clasice fie
că este vorba de o parafrază la
„Păpușa din țel”, de „Dumbrava mi-
mătoasă”, de „Jarna pe cîlji” sau de
nemuritorile versuri eminesciene din
„O, râmii”.

Complementar cu trecutul, situat
parcă într-o imaterială și mirificată
lume a basmului, rămîne prezentul
inspirat filmat de operatorul **Ion Ma-
rinescu**, prezent care oferă prin acen-
tările arabescurilor citadine un meta-
foric contrapunct imaginilor pa-
triarhale de odinioară. În același rap-
port contrapunctic se situează și decu-
rurile și costumele create de **Dumitru
Gorgescu** și **Andreea Hasnas**, de alt-
fel co-autorii și recentul succes al
regizoare — **Zîmbet de soare**. Ambian-
ța sonoră din care se remarcă și

Calin Stanculescu

cu majuscule și ritmat, ca niste cuvinte rituale de „alungat” vraja:

— Oare de ce se inghesule atitla să ne vire în mină Certificatul Roz?!

— Pesemne din invidie că o ducem bine.

— Să știți că așa e. Din experiența celorlor știu că din ziua când au schimbat dușmăria goală pe confortul Certificatului Roz, s-a dus toată treaba! Ce facem?

— Vă înscrieți în evidența blocului sau vă mutați de la noi, mi-a pus în vedere Administratorul — și era să pic jos când am văzut că era același, desigur nu mă mai cunoștea. Aici, doctore oameni serioși! Să nu-mi umbriți dumneata cu smecheria de chiriași și chestii d-astea, că la noi concubinajul nu tine! Locatară principală unde este?!

„Locatară principală” mi-a venit de la lucru plină, povestindu-mi printră suflături cum o inghesule în vestiar, seful de tură, aruncându-i în obraz să nu facă pe mironcoșta dacă tot e-nhățată cu unii.

Aerul din Birlog se făcea tot mai greu și aproape că mă dezobisnuisem de tabloul celor două jumătăți de portocală toamnă nebunatic spre baie. Convorbirile noastre, în dormitor, după ce atingeam lumina, se schimbau în schimb tot mai profunde și incitante. Adică stăteam alături, lungiți pe spate, fiecare cu mîinile sub propriul cap și cu ochii în tavanul abia ghicit în beznă viscoasă, când eu anunțam pe îndelete subiectul:

— Deci așa. Lavinia prindea ideea din zbor și o dezvoltă! — Chiar așa.

Nici noaptea bună nu ne mai spuneam în ultima vreme, iar Birlogul ni se părea tot mai strimț, nu se știe din vina cui, dar un vinovat exista — cel puțin asta citea fiecare în privirile celuilalt. Pînă când, într-o dimineață de august, m-a pufnit risul și am vorbit:

— Dacă visul vieții lor asta e, să ne împacheteze în Certificatul Roz, haidem să le dăm satisfacție și terminăm ciclul!

Lavinia s-a arătat încă o dată la înălțime: — Dragul meu, m-am săturat să mă tot viseze atitla. Cu cine mă-nlînesc de o vreme, începe să-mi turuie cum m-a visat, și de ce, mă rog, să fiu visată mereu de alții?! Mai lăsați-mă să visez și eu!

Mi s-a incrințenat pielea de-atita singurătate, cită simțeam în canavaa ultimelor ei cuvinte, din care am crezut, că fără mine sau cu mine în casă, pentru Lavinia era tot un drac. Iar ea, întelegîndu-mi amarăciunea, m-a împăcat cu două cuvinte:

— Tu visează-mă!

★

Era să și sar la bătaie cu Paul Paul când, în biroul lui de inginer sef care semăna mai mult cu un atelier — cu mesele și scaunele ocupate de piese defecte, schite și scule, cutii cu suruburi și aparate de măsurat —, singurul sef din combinat fără vameșă travestită în seceră, fără să mă privească în ochi și prefăcîndu-se confundat în citirea unui dosar urias, autorul sfaturilor „frățești” m-a pus la zid fără nici o introducere:

— Miine dimineață te prezintă la Trust. Ești detașat pe o lună. Au rămas niste scrise încurcate de pe vremea santerului și dumneața ești singurul care le mai știți pe toate. Celalți s-au dus.

Cum nu m-am mișcat din loc, n-am suflat un cuvînt și-n genemii rămăsesem fără suflare. Paul Paul și-a ridicat ochii din Biblie, bănuind că o fi plecat. S-a-ncruntat la mine:

— N-am fost clar?

— Vrei să mă desparți de Lavinia. I-am înfruntat demn.

— Eu?! A sărit ca împins de un arc de pe scaun. Eu să te despart de Lavinia, după ce te-am bătut la cap să te-nsoiri cu ea?! Ești o pramatie, Nicolae Mohor! Obraznicule!

L-aș fi crezut dacă n-aș fi simțit că-mi vorbește foarte ciudat, pronunțînd fiecare cuvînt, dacă nu chiar fiecare silabă. Paul, nu făcea de obicei. Așa că am continuat să-mi apăr răs-picat demnitatea, pentru a-i dovedi fără să bănuiesc, că știam să vorbesc și pitităiat:

— Crezi că nu știu tot?! Am tipat. Te-e dor s-o mai aduci cu mașina la scară în toată noaptea?!

S-a făcut roșu ca racul și mi-a repetat acuzatia, fără să știe nici el că era în stare să dea intonații diferite nu numai silabelor și cuvîntelor, dar pînă și literelor. Adică sunetele iesînd din gura lui aproape că aveau greutate și forme distincte, ca o mină de pietricele zornăind pe un trotuar:

— S-o mai aduc cu mașina la scară în toată noaptea? Eu?! S-o mai aduc cu mașina la scară în toată noaptea? Eu? S-o aduc?

— Faci cîre degeaba! Am răcnit la el, tremurînd de emoție.

Paul Paul a dat neputincios din miini, de parcă și-ar fi cules pietricelele de pe asfalt. Părea că vrea să-și înghită cuvintele și i-am urât din adîncul inimii să se începe cu ele, dar m-am surprins gîndindu-mă la altceva: „Lavinia mai știe să vorbească așa. Vocea Laviniei are trup!”

— Cere-ți iertare, mi-a zis, așezîndu-se. Ia-ți un scaun și explică-mi ce-i în capul tău auriit.

Mi-am cerut iertare ca un mielușel și-n seunda următoare am ieșit din încurcătura:

— Pe cuvînt că nu pot să plec. Săptămîna asta ne căsătorim.

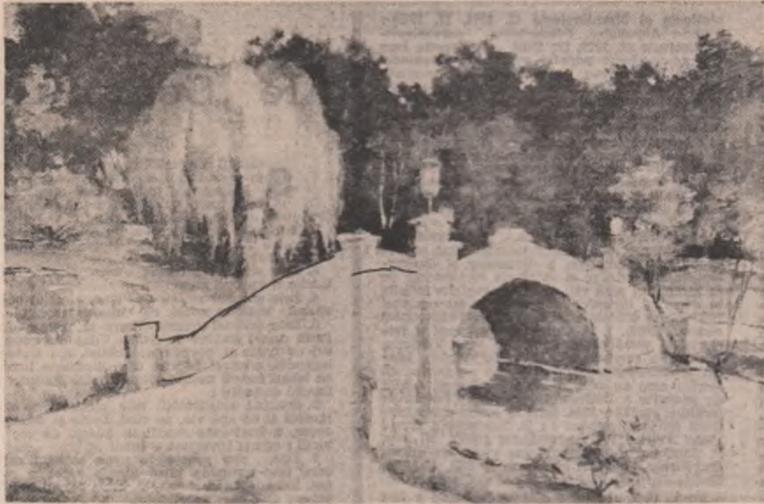
Arcul secret montat în scaunul lui a funcționat iar, și Paul Paul m-a îmbrățișat, sărutîndu-mă:

— Să fie într-un ceas bun, Mohor Nicolae! De ce nu vorbești clar, zăpăcîtuie? Dă-i naibii de Trust, te duci după ata!

Ne-am desparțit ca doi buni prieteni, și Paul Paul mai-mai să zburde de bucurie că i se împlinea visul să fie nas, își încheia și își deschidea în neșire nasturele de sus al halatului, forșînd ca un cal năraș. Când a ridicat receptorul să răspundă nu știu cui, mai avea pe figură aceeași buimăceală.

Lavinia în schimb mi-a dat o veste care m-a înghetat:

— Diseară vine mama. Și a și venit.



Tablouri de Romeo Cosmovici

Poeme de nicolae oancea

Vorbele ies cu taxiul în oraș

infirmiera se grăbește, e în întîzire, are copii

și trece cu un bandaj peste mai multe răni deodată

acoperind și părțile nevătămate, zdravene, teritoriile mele de rezistență...

puțin cite puțin am devenit un sarcofag moale,

o mumie albă care mai respiră,

și nu mai știu singur,

singur nu mai știu

cit de îngropat sînt în nenorocire...

vin vizitatorii intimi și se înspăimîntă,

vin alți vizitatori și se înspăimîntă,

vorbele ies cu taxiul în oraș,

starea mea actuală este gravă!

se comentează în stradă, în cafetării, în laboratoare,

în apartamentul iubitei unde

de o săptămîină se iau măsuri preventive!

speranțele puse în mine

vor fi puse în altul...

suspiciunile legate de mine

vor fi legate de altul,

cu același bandaj lung, foarte lung,

și de aceeași infirmieră care se grăbește,

e în întîzire, are copii.

Ne vom iubi

sau ne vom împăca?

Singele nostru cine îl mai știe,

stătea, noaptea, șerpuitul sîng,

de trei săptămîni cede o burniță rece în Dorohoi

și ninge fără stăpînire în Zarand

și flori roșii, și asta iar seară,

ne vom iubi sau ne vom împăca?

adu-ți aminte că ai fost fecioră,

hai, rușinează-te de carnea mea,

De unde știi că

nu am ieșit chiar acum

De unde știi că nu am ieșit chiar acum

dintr-un spital de urgență?

de unde știi că nu am ieșit chiar azi

dintr-o pușcărie de provincie?

Oamenii cu răspundere au erele lor de cetățeni și bărbați

afiate cu litere mari, două zile din săptămîină,

prieteni, ușile sînt deschise, intrati!

Începem audiențele de inimă și de limba română!

Cineva imi numără celulele

vii, vrea să dea o erată

Azi mi-am văzut într-un ciob imaginea spartă,

mirată

nu mai sînt tînăr și iute navigator,

cineva imi numără celulele vii, vrea să dea o erată,

colînd laboratoarele și policlinicile de sector

Presimt că am să dispar, dom ingeri mei de pază,

voi trece o vreme prin iad, prin garsonierele mici,

cineva imi numără celulele vii, cineva se documentează

și strigă din călcîiul meu vulnerabil:

trageti aici! trageti aici!

Noaptea e frig, tot mai frig, vreme rea,

picicile au un aer suspect,

numai filme bune la cinema,

dacă veneai și tu era corect.

plastică

Forță și expresivitate

Doi artiști plastici dintre cei mai dotați ai generației aflată în plină maturitate a viratității creației, Viorela și Vintilă Mihăescu, au deschis o expoziție personală la galeriile „Orizont” din București în care noutatea frâșiei plastice potențează gestul, conferind unor genuri intrate în uzură desuetudine sau de mai redusă audiență, o forță nebănuită.

Este cazul acuarelor Viorelei Mihăescu, impresionante nu numai prin mărime (mai puțin obișnuită) ori prin tematică (peisajul) ci prin vigoarea desenului și pregnanța culorii apropiate de ale picturii în ulei. Pentru a ajunge la un asemenea efect, artista a dezvoltat o tehnică personală care i-a permis să deroge de la fragilitatea acuarelilor tradiționale ce nu permite reveniri asupra „primei pensule” și limitează capacitatea de redare a detaliilor sau posibilitatea de a realiza efecte picturale mai adînci. Or, iată, în peisajele Viorelei Mihăescu prețiozitățile culorilor abia dacă mă amintesc de lavurii „clăce”, reflexele în apa canalelor venetiene ori a lacurilor alpine par cizelate prin pensuții repetate, nu prea multe, desigur, dar suficiente să amplifice ori să dea subtilitate primei tușe.

Viorela Mihăescu are darul de a investi peisajul cu o anume tensiune, trecut din tensiunea propriei sale

personalității în culoare și desen cu atita forță încît privitorul o sesizează imediat și intens, transformîndu-se într-un interlocutor al picturii într-un ins implicat trăirii adînci a artiștii.

Admirîndu-i peisajele montane ești chiar îndrăgostit de drumuri pletoșe, însetat de albastrul ural al lacurilor glaciare, de aerul tare al înălțimilor și de frumusețea aspră a creștelor Carpaților. Artista a reverberat, însă, la fel de sensibil și la peisajul italian, cu mici așezări căștărate pe virfuri de munte, catedrale ori palate venetiene macerate de lumină și ape, pînă ce devin incintătoare alcăturii filigranate ce-și oglindesc horbotele de piatră în apele celebre Lagune. Penele Viorelei Mihăescu reușesc ceea ce mi se pare a fi o inedită replică plastică la paginile de neuit ale lui Eugen Barbu din romanul „Săptămîna nebunilor”, fastuoase imagini ale unei Venetii coplesite de povara propriei frumuseți.

Vintilă Mihăescu prezintă, în actuala expoziție găzduită de galeriile „Orizont”, o pictură monumentală pe lemn ce va decora laboratorul de biologie al unei școli bucureștene, modalitate expozițională, en însăși, neobisnuită și dificil de realizat, dacă avem în vedere dimensiunile lucrării (3,35/6,35 m). Tematica lucrării — „Evoluția vieții” — nu este abordată într-un

mod didactic, ci îl servește doar drept canavă pentru o compoziție de amploare, impresionantă prin alternanța de gesturi picturale ample și minuțioasă desenul ce dau o ritmică alertă imaginilor, îndemnînd privitorul să caute mereu noi deslegări senzorii propuse de artist. Urișa structurală a unei celule supradimensionate, irradiînd o frumusețe stranie, tuburătoare, pare să pulseze continuu, născînd o amalgamare de viețuitoare de-asupra cărora se înalță, într-o lumină strălucitoare, Omul, conectat prin toate organele sale de simț, multiplicate la infinit, la întregul Cosmos.

Vintilă Mihăescu se dovedește, din nou, nu doar un talent deseneator, ci și un artist preocupat și capabil să dea forță plastică unor concepte teoretice, să întuiască acele înălțimi de imagini, acel ritm al desenului, acea frazare a culorilor care trezesc în privitor întrebări și asociații ideatice, transmîndu-i pulsul alt de greu de definit, dar ațit de prezent, al existenței perpetuu neliniștite.

Viorela și Vintilă Mihăescu semnează împreună și două tapiserii, gen pe care-l practică cu strălucire de mulți ani. Subtilitatea îmbinării coloristice, expresivitatea desenului străbătut de volutele unor benzi imaginînd spectre ale luminii și străpuns de acute semne de interogație, vădesc stadiul înalt la care a ajuns măiestria lor în această artă, apreciată în țară și peste hotare.

Expoziția personală a soților Viorela și Vintilă Mihăescu de la galeriile „Orizont” constituie o manifestare plastică de tinută și, totodată, o treaptă importantă în evoluția lor artistică.

Leon Talpă

muzică

m

Arta interpretativă românească și-a câștigat peste hotare un renume binecunoscut. Numeroși sînt interpretii laureați la prestațiile concursurilor internaționale, numeroase sînt participările românești la stagii muzicale derulîndu-se pe toate continentele, numeroase sînt cronicle muzicale punctiond anarităle de excepție ale unor artiști români pe scene de renume, de tradiție, ale lumii.

Dintre toate aceste reușite, poate că cele mai semnificative îi revin soților românesci de canto, domeniul în care avem o tradiție deosebită și, după unele păreri avizate, o capacitate biologică în a oferi acelor veritabilele glee-furtori de voce, care sînt profesorii de canto, o prețioasă materie primă. După Eugenia Moldoveanu, Maria Sălinaru-Nistor, Eduard Tumulosian și mulți alți artiști lirici de renume, iată că un nou interpret român pășeste pe scenele cele mai pretentioase din lume. Este vorba de baritonul Alexandru Agache de la Opera Română din Cluj-Napoca, debutînd pe prestigioasa scenă londoneză „Covenant Garden” în rolul Renato (numit și Ankaström în versiunea originală verdiană) cu rezonanță svedeză, nume folosit și pe scena londoneză, rol principal în opera „Bal mascat” de Verdi, reprezentare în premieră. De menționat este faptul că în distribuție figurau artiști de primă mărime ai artei li-

rica, cum sînt, de pildă, tenorul Giacomo Aragall și soprana Margaret Price; de asemenea, potrivit contractului, baritonul român a interpretat rolul menționat și în cinci spectacole consecutive premiere. Care este, în primul rînd, motivația acestei prestigioase invitații? Alexandru Agache a fost invitat, în ianuarie, la o audiere organizată de teatrul liric britanic Ulterior, cunoscutul bariton italian Giacomo Zancanaro îmbovănîndu-se, direcția artistică a apelat la cîntărețul român. Acesta s-a familiarizat cu rolul în numai o lună, performanță desore care ne vom face o idee reproducînd aici citate din cronicle la premiera operei verdiane.

„De deoarte, cea mai distinsă creație vocală printre interpretii principali a fost aceea a tînărului bariton român Alexandru Agache în Ankaström (John Higgins în „The Times”). Agache este un fenomen rar, o voce verdiană veritabilă, un bariton sau bas-cantante cu timbru întunecat, un registru acut lejer, cu „legato-uri în stil de atacuri precise” (Tom Sutcliffe în „The Guardian”). Agache a fost acela care a prilejuit unele momente de veritabil cînt verdian ale serii” (Max Lopfert în „The Financial Times”). Alături de cîntăreții, soala românească de dirijai s-a impus definitiv

pe mapamond; nume ca Silvestri, George Georgescu, Sergiu Celibidache înseamnă enorm în evoluția dirijaturii pe plan mondial. Recent, un tînăr sef de orchestră român s-a impus acolo unde au acces (și succese) „monștrii sacri” ai baghetei; este vorba de Ion Marin, posesor al unei burse de specializare la Viena, recomandat fiind de laureatul premiului Herder, Anatol Vieru. Devenit asistent al lui Claudio Abbado la „Staatsoper” din Viena, Ion Marin a apărut pe afișele prestigioase instituții alături de nume celebre cum sînt Abbado, Hollreiser, Barezzi, Kout, Ion Marin a dirijat, cu precădere, spectacolele cu opera „Maria Stuart” de Gaetano Donizetti, în distribuție figurînd cîntăreți binecunoscuți ca Edita Gruberova, Anna Gonda, Agnes Baltsa. Pe marginea evoluțiilor sale, ziarul „Neue Wiener Tagblatt” își inițiază materialul apărut sub semnătura cunoscutului critic muzical Linda Zamponi, „Un senzational dirijor!” Tot despre tînărul sef de orchestră român este vorba și într-un recent număr al revistei pariziene „Cahiers de critique”, care cuprinde o cronică amplă a concertului dirijat în sala Pleyel, la punitul prestigioasei formații orchestrale Lamoureux; în program au figurat Simfonia „Neterminată” de Schubert, Simfonia nr. 40 și Concertul pentru flaut și harpă de Mozart, solisti Marielle Nordmann și Patrick Gallois. Tonul articolului publicat este elogios, Donatelo Micauti încheind aprecierile sale prin afirmatia „Immense talent qui frise le génie”.

Viorela Crețu

Poeme de a.i. zăinescu

Fierbinte e tăcerea

Cenușa zorilor zvirl-o-voi și-n ea
Voi îngropa cumplit și focul care suie:
Fierbinte e tăcerea dragostei ce-aș vrea,
Nebună e durerea dragostei ce nu e.

Dar nu se poate altfel și oricum
Ceru-omîntirii nu mai e de față,
Pe el o altă lume-și taie drum,
Sub el s-au strîns și ploii de-acum și ceață.

Pe-amîzia nopții, — aceeași ca un turn,
Și în neduminea nădejdi rare,
Se răsfieșc doar stele care-apun,
Mi se citește sufletul prea tare.

Și e și trist acolo și demult,
Este și-nghet și se topeșc și țărături,
Ca un fiord sub raza ce-o ascult
Trăiește-n ochi doar clipa-n care-nmărmuri.

Plutește luna-asemeni unui glas
Și la răsăcarea-naltului de ziuă,
Mai urcă zvon, mai fac și-arzpile popas,
Dar se întorc și ard ca într-o piudă.

Cenușa zorilor de-aceea-voi zvirl și-n ea
Voi îngropa cumplit și focul care suie:
Fierbinte e tăcerea dragostei ce-aș vrea,
Nebună e durerea dragostei ce nu e.

Nostalgia

Cresc nori de iarbă prin ferestre-adincl,
Prin ape ape-și caută-adăpost,
Ci eu m-aș vrea lumina ce-o răsfîngi
Și mi-o dai iar pămîntule ce-a fost,

M-aș vrea pe-un deal acum și tăcut,
Cu-ngemănări de pleoape-nre cuvinte,
Copilule — s-aud — tu ce-ai făcut?
Dară tu unde ești și ce mai faci, părinte?

La masa norilor

La masa norilor nimica nou,
Nimica vechi și totul se împarte,
Din cîi lor rețin numai o parte,
Celalții-i doar cuvînt, numai ecou.

E un blestem, o tragică-adormire
Și-un leagăn crunt, cealaltă, un izvor,
Din ea de-aceea și părinții dor,
Se subțiază-ncet și trec spre amintire.

Mănîncă ceruri și mînîncă lut,
Se sparg și aștri, înlăbesc pereti,
Din miez de noapte-aceleși dimineți
Și-o spaimă-n tot, e foame de-absolut.

Bogată e doar urma și nici ea,
Bogate-s doar nădejdiile, n-au zid,
Miroase-a crini cînd ochii se închid
Și ardo fierbinți spre taina cea mai grea.

Urmăm ca-n vis și aripi și ecou,
Urmăm cum stele pe deasupra, calde,
La masa norilor nimica nou,
Nimica vechi și totul se împarte.

Fluturi prin aer

Ce-ade stele în transă norii cu ochii vii,
Ce-ade stelele și-n somn, către-nceputuri?
Nai pe buldozere și ceasornicării
Cred c-am trăit, iubito, ca pe fluturi.

Ne-am luat pe rînd planeta s-a-ncălzim
Să-i ridicăm ferestre noi și continente,
De-o țară-a-ndrăgostiiilor nu știm
Dar ea ne-a luat și somn și sentimente.

E-o agonie, poate, sau un zbor prea fir,
Nu e tîrziu și nu e devreme,
Rămîne-un gînd numai și-aceia ca un sfîns,
Rotește-n el doar lumi ce-au să ne cheme.

Încolo-ade stelele cu ochii vii
Și norii-n transă bat doar spre-nceputuri,
Nai pe buldozere și ceasornicării
Cred c-am trăit, iubito, ca pe fluturi.

Recviem într-un cimitir de mașini

Prin cimitire de mașini, sanctificate,
Stau lacrimile lumii ca un nor
Și ce văd, oh, numai blesteme-n taste,
Doar jurăminte vîd și taine care dor,

Rugină doar, numai rugină, lată,
Rugină, doar rugină peste tot,
Rugină-i ploaia care-a început să bată
Și spînzură sub streșini ce se rod.

Rugină-i tot, rugină și pămînt și floare,
Rugină-i roua care s-a sfîrșit, oricum,
Din veacu-aceste care-a și trecut, se pare,
Rugina e malaj de fiacără și scum.

Rugină-n tălpi, rugină și în ochi și-n oase,
Ea e căntina vecl și o primim cu toți,
Rugina e chemarea vînturilor joase,
Ea este aerul ce se-nșurubă-n rați.



Prin văi de rugină-o apă de rugină grea
Flori de rugină dă și le-mpletim în salbă,
E-o ruginire-n tot, vîd de rugină-o stea,
Luna și ea e o rugină albă.

Sub vraja ochilor și-n ochi rugină arde,
De ce-ade ceață verzi toacă rugini,
Rugina e apocalipsul de departe
Al stelelor care cînd mor miros a crini.

Planeta

Deasupra stele, dedesubt chemări,
Trăim mai mult din vis și întrebări,
De-aceo pace, de aici furtuni,
Răspunsul e că totuși sîntem buni
Și-avem cu toate-acestea-n miini
Numai un cer cu mii și-nourate piini,
Ce-ascultă ochiul și ce vede treaz,
Nu-i nici cuvînt, nici lacrimă de azi,
Treptată nașterea pe care o-mplînim,
Strămută-n ea și văi și înălțimi,
Iar lumea, — aceeași care-și cată rost,
Mărește-n ochi doar clipa care-a fost.

Poeții judecă fluturi

Poeții judecă fluturi,
Judecătorii judecă nori,
De pe sînge cad scuturi,
Peste sînge cresc flori;

Clipa-aceea cu scurte
Și lenese desfășurări,
Cînd o parci mai multe
Brațe și ochi mai subțiri;

Nu mai patima, vraja,
Rug și amforă-n somn,
Cînd trec singur de strada
Frunții și-auzi policrom,

Case-albastre de spumă
Și acoperșe ce tac,
Dai cu mina de lună,
Calci pe-o dungă de veac,

Arzi ca-n frunza-amăruie
Turme parcă de sfînci,
Roți și lănci care suie,
Ochi ca-n lacrimă, stînci.

Poeții judecă fluturi,
Judecătorii judecă nori,
De pe sînge cad scuturi,
Peste scuturi cresc flori.

Lumină grea

Mă uit pe cer, un plug acolo-a răsărit,
Ce ară el doar norii o vor ști,
Va ști ai pînii gol și-aproape răstîgînit,
Un trup înalt de care și eu mă voi izbi.

Dar și așa e-atita de năucitor
Și e atit de pînii cîteodată,
Că dispne toate stelele ce cad și mor
Rămîne o cîmpie-n vecl nedefundată.

Niște copii rup luna parcă peste gard
Și-ascultă-n somn făpturi mai depărtate,
Și căile lactee încă nu s-au spart
Iar rădăcinile nici nu-s trăite toate.

Se-apeacă-n suflet mil cîmpile cu vaier

CULTURA ROMĂNEASCĂ IN LUME

Perspectiva comparatistică

desăci din scoala filologică a criticii italiene, în care simțul textului și al coordonatelor lui existențiale este decisiv, Luisa Valmarin propune cititorului român...

Luisa Valmarin nu-si refuză privilegiul de a demonstra cum această operă „văzută dintr-o perspectivă critică mai modernă și mai puțin obișnuită..."

Void să facă analiza circulației „Fiziologului” în versiune românească și nefind preocupat în primul rând de aspectul conținutiv al operei...



Desen de Mihaela Negru

haustivă a literaturii teriomorfe în totalitatea ei este decisivă, autoarea, după ce determină cu un coeficient mai mic de aproximare rădăcinile culturale...

Clarificarea originii dezvoltării și difuzării textelor nu justifică mirarea în fata faptului că o astfel de operă, creată în secolul I sau al doilea e.n. și constituită într-o milenară tradiție naturalistă...

Fabulistica lui Grigore Alexandrescu este considerată „ultima fermecătoare supraviețuitoare a Fabulisticii românești și a strâmbății estetice culturale pe care o reprezintă...”

Ștefan Găitănaru

la cele mai influente reviste din Franța, Italia, Elveția, Germania.

● In revista „Flaka e vëllazërimi” (Flacăra înfrățirii) ce apare la Skopje — R.S. Macedonia, în numărul său 3680 din 17 februarie 1988, publică un amplu articol despre viața și opera scriitoarei Elena Ghica (Dora d'Istria)...

Articolul de față este un fragment din monografia în curs de realizare „Elena Ghica”, în care autoarea scoate în evidență actualitatea operei scriitoarei, pusă în slujba celor mai înalte idealuri umaniste...

REVISTA STRĂINĂ

● REVISTA PARIZIANĂ „ELLE” aduce date interesante despre nașterea lui... Frankenstein sau „Prometeu modern”...

● HERBERT VON KARAJAN a împlinit 90 de ani. Născut în 1903, la Salzburg...

● APLATĂ LA CEA DE A OPTA EDIȚIE, cartea de memorii a lui Luis Valmarin, Ultimul meu suspin, cunoaște un mare succes...

● UNUL DINTRE ARTIȘTI ELVEȚIENI de mare notorietate este Flavio Paolucci, Expunând, din 1988, premiul în acei ani la Biennale tinerilor artiști de la Gorizia...

● UNUL DINTRE ARTIȘTI ELVEȚIENI de mare notorietate este Flavio Paolucci, Expunând, din 1988, premiul în acei ani la Biennale tinerilor artiști de la Gorizia...

● RECENȚELE „ZILE ALE FILMULUI ITALIAN” de la București l-au readus printre noi — grație filmului „Othello” — pe Placido Domingo. În vîrstă a născut de patruzeci și șase de ani, Domingo s-a născut în Spania din părinți cîntăreți de zarzuela...

● TENORII DIN NAȘTEREA ABIA DESCHIS GURA și tonurile înalte les de la sine. Cu mine lucrurile nu au stat chiar așa, eu a trebuit să trudes din greu pentru a ajunge la această performanță...

● UNUL DINTRE ARTIȘTI ELVEȚIENI de mare notorietate este Flavio Paolucci, Expunând, din 1988, premiul în acei ani la Biennale tinerilor artiști de la Gorizia...

● UNUL DINTRE ARTIȘTI ELVEȚIENI de mare notorietate este Flavio Paolucci, Expunând, din 1988, premiul în acei ani la Biennale tinerilor artiști de la Gorizia...

● UNUL DINTRE ARTIȘTI ELVEȚIENI de mare notorietate este Flavio Paolucci, Expunând, din 1988, premiul în acei ani la Biennale tinerilor artiști de la Gorizia...

● UNUL DINTRE ARTIȘTI ELVEȚIENI de mare notorietate este Flavio Paolucci, Expunând, din 1988, premiul în acei ani la Biennale tinerilor artiști de la Gorizia...

Poezie din Mongolia

LIUVSANDAMBJA CHUSAN

Dorurile mele

Plutește norii peste munții înalți, pe lunci curge ape domoale și împreună cu norii-nvoiburați cu apele din ale munților poale plutește peste munți, peste luncile line dorurile mele, gânduri senine.

SORMUNIRSIN DOSDOROV

Preludiul ploii

Se lasă vîntul înfiorînd întinse lanuri de porumb, în văzduh plutește o umezeală deasă, pe acoperișurile iurletor funul se lasă jos ca nispe steaguri ude.

In românește de Nicolae Nicorău

Din lirica australiană

BARBARA GILES

Paralaxă

Vino lângă mine mai aproape vino lângă mine perfect departe de mine în nezarita parte-a încăperii arde făptura ta departe de mine departe de mine la zee mi de mila depărire astfel n-avem puterea să ne-mustrăm să ne-avărâșim vino lângă mine râmii în preajmă lartă căsiete-le odihnește-te lângă mine departe de mine departe de mine sau mori în moarte nu vei avea puterea

să-ți mai faci Jocol cu mine departe de mine

JUDITH WRIGHT

Cercul sacru

Cîntecul a pierit, dansul și dansatorii sînt o taină-a pămîntului, ritualul e de prisos, povestea tribului s-a risipit într-o istorisire strălucă. Dar iarba dînd în cloceț arată cercul dansului: în tînnă mîimează eucaaliptii un străvechi coroboree) gopînd un cîntec frînt. S-a pierdut vîntului: spada retezată e adinec sub pămînt; făpturile pictate un vis ca aburul uitat de lume-n somn. Oprite sint picioarele nomade. Doar inima călătorului se-opințește într-o invizibilă umbră, cuvînt nerostit peetîind în singe străvechii blestem, cea dinții spaîmă asemi lui Cain.

*) dans tribal aborigen.

In românește de Geo Vasile

UN POET - O LUME

● Juhun Viiding (n. 1931) face parte din cercul poetilor din Taru (R.S.S. Estonia). Poezia sa se constituie în momente de profundă analiză a trăirilor eului liric, orientîndu-se mai ales spre claritate laconică.

fară a se feri de imagism. Datorită dezvoltării spirituale, poezia lui Juhun Viiding s-au impus în plan unional încă de la debutul poezului.

Juhan Viiding

Drumul

Sînt drumuri înspre care se îndreaptă, Cei ce vor totul una cu pămîntul. Și sluga și călăul la buză stau de treaptă, Așteaptă să le bată din nou prielnic vîntul.

Toamnă în orașul natal

pe noi ne omoară timpul cu răfuiala lui a ruginit lanțul de pe rădăcina pomilor verigile lui le ud și le înmulțesc și nu pot să-mi doresc o bogăție mai mare

● UNUL DINTRE ARTIȘTI ELVEȚIENI de mare notorietate este Flavio Paolucci, Expunând, din 1988, premiul în acei ani la Biennale tinerilor artiști de la Gorizia...

SPORT

Mult noroc în bătălia diamantelor

ai, echipa noastră olimpică n-a avut parte, nici în meciul cu Grecia, susținut pe teren propriu, de mărgăritar înfiorit și de curcubeu deasupra capului. De doi ani și mai bine, olimpicul nostru umblă numai pe drumuri scîrbite. De unde la început, auți antrenorii cit și jucătorii (foarte mulți schimbați de la un meci la altul) se băteau cu pumnii în piept, de le bubuia coastele ca mările sub furtună, că vor câștiga primul loc din grup și avionul pentru Seul, iată-î, în luna cu cea mai frumoasă deschidere a primăverii, cu funia de gît și lanțul de picioare. De acum înainte, cînd nici-o vrăjitoare nu mai e posibilă, cînd ardem ca jertfa mărunță pînă și în altarele grecilor (clientii noștri dintotdeauna) trebuie să le spunem acestor băieți leși ai noștri că sînt urși și trecă numai prin vifore de rugină; mediocri și lipsiți de scăpărare, nici-o umilintă nu-î îmbărbătează, nici una-nu-î umple de rușine.

Coras (cartonașe roșii în meciul cu Rapid) și-a mai desirat o minecă de la tricoul și așa destul de Jerpelit, ferfeniț, zdrențuit și care-i mai atrîm pe umeri într-un singur petic și-n două ate. Orice echipă mai mereu învînsă e o echipă tristă. Și merită, în dipele ei mai grele, să-i colorezi ființa tristeiți cu fluturi și perle. Dar Sportul studențesc, intrată de mult în derută, a ajuns să se bată singură. Miercuri, spre sfîrșitul primului reprize, portarul Cristian, supărat că Pițurcă se tot învînta prin preajma porții sale (duru care, dealtminteri, e de datoria oricărui atacant central), în loc să degajeze mingea prînsă cu măiestrie, l-a invinețit șalele jucătorului militar cu o lovitură de picior care-ar fi doborît și-un taur. Arbitrul, firesc, l-a eliminat din joc — și o etapă sau două, primul portar al Sportului va îngroșa buzele pe tușă. Or, asta nu mai e o poveste pe care s-o spuși dansind c-un lotus în dinți pe un recif de coral. Dar, se vede treaba, sînt pe lumea asta și oameni care se înecă sorbind apă minerală cu paiul. Păcat că, în această vreme, otrăvesc 16-17 colegi de echipă și mii și mii de spectatori care vin la stadion întru bucuria vieții. Mult noroc echipei Steaua.

Fănuș Neagu

Luceaiafăru

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunteletă Mihai Ungheanu (redactor șef adjut), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Plata Științei nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 96 Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINȚEI